

Sygn. akt: I C 806/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Tomasz Cichocki
Protokolant:	sekr. sądowy Damian Wietrak

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2015 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - Wojewody (...)- (...)**

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody (...) kwotę (...) złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 25 maja 2013r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (...) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, tj. kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Olsztynie kwotę (...) złotych tytułem kosztów sądowych, od których uiszczenia powód był zwolniony z mocy ustawy.

Sygn. akt: I C 806/13

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. kwoty (...)zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia(...)r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Powód wskazał, że na poczet żądanej kwoty składa się wynagrodzenie wypłacone pozwanej w dniu (...)r. w wysokości (...)zł oraz (...)zł z tytułu kary umownej.

Uzasadniając żądanie powód wskazał, że w dniu (...)r., w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. umowę nr (...). (...) II, na mocy której pozwana miała opracować do dnia (...)r. dokumentację projektową przebudowy (...) Przejścia G. w B. zgodnie z wariantem I koncepcji stanowiącej załącznik nr (...)do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, w tym ze wszystkimi niezbędnymi uzgodnieniami oraz uzyskaniem w imieniu zamawiającego decyzji o pozwoleniu na budowę. Ponadto z § 5 ust. 2 umowy wynikał wymóg organizowania przez wykonawcę spotkań z zamawiającym celem dokonania uzgodnień w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania umowy.

Pozwana, wbrew postanowieniom umowy, nie tylko odstąpiła od organizacji wymaganych spotkań z zamawiającym – ignorując przy tym jego starania w omawianym zakresie – ale również w dniu (...)r., powołując się na zgłaszane przez służby graniczne zapatrywania odnośnie projektu, zaproponowała stronie powodowej rozszerzenie zakresu przedmiotowej umowy wraz z ustaleniem nowego wynagrodzenia na kwotę (...)zł. Jednocześnie przerwała prace projektowe, a w dniu (...) r. – na skutek brak akceptacji na wskazane rozwiązanie ze strony powodowej – poinformowała o odstąpieniu od umowy z dnia (...)r. na podstawie art. 640 k.c.

W związku z powyższym, uznając odstąpienie przez pozwaną od wykonania umowy za bezpodstawne, powód w dniu (...)r. odstąpił od umowy z dnia (...)r. za 7-dniowym okresem wypowiedzenia z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, jednocześnie żądając od niego zwrotu wypłaconego w dniu (...)r. wynagrodzenia w kwocie (...)zł oraz kary umownej w wysokości (...)zł stanowiącej 10% wynagrodzenia określonego w § 4 ust. 1 umowy. (k. 3-19)

W odpowiedzi na pozew (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w G.** wniosła o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwana przyznała fakt zawarcia umowy nr (...) (...) (...), jak też okoliczność zgłoszenia powódce konieczności jej modyfikacji i następnie – w wyniku bezczynności strony powodowej w tym zakresie - fakt odstąpienia od umowy w oparciu o art. 640 k.c. w dniu (...)r.

W ocenie pozwanej niemożność wywiązania się z postanowień umowy w jej pierwotnym brzmieniu wynikała jednak z okoliczności zawinionych przez powoda. Mianowicie, na skutek przedstawienia pozwanej w toku realizacji projektu przez Izbę Celną oraz (...) Oddział Straży Granicznej wytycznych – które nie zostały udostępnione na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego – rzutujących w sposób istotny na zakres i sposób wykonania umowy, zaszła konieczność rozszerzenia jej zakresu. Wytyczne te wykraczały bowiem poza wariant I koncepcji – załącznika specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a mianowicie odmiennie określały sposób adaptacji budynku na potrzeby służb granicznych, jak też przebieg infrastruktury odpraw towarowych, w tym systemu wspomagania odpraw celnych oraz odmiennie określały adaptację systemu wizyjnego z kamer wzdłuż torów kolejowych obejmującego teren pomiędzy ul. (...) a budynkiem przy ul. (...), który to obszar w ogóle nie został pierwotnie objęty w wariantcie I koncepcji. W wariantcie tym pominięto nadto – akcentowany przez (...) Graniczą – wymóg ogrodzenia torowiska od ul. (...) do granicy państwa przy zachowaniu określonych parametrów oraz wytyczenie dróg patrolowych po obu stronach torowiska. W związku z powyższym strona pozwana występowała wielokrotnie do powoda na piśmie o uwzględnienie zmian w sposób umożliwiający wykorzystanie wytycznych w dokumentacji projektowej, a tym samym ostateczne wykonanie umowy. W związku natomiast z okolicznością, że strona powodowa ignorowała kierowane do niej postulaty pozwana była upoważniona do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. (k. 98-108)

Sąd ustalił, co następuje:

(...) Urząd Wojewódzki w dniu (...)r. ogłosił postępowanie o udzieleniu zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, którego przedmiotem było opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B.. Bazą do projektowania była Koncepcja przebudowy (...) Przejścia G. w B. stanowiąca załącznik do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (w skrócie SIWZ). Koncepcja została opracowana w dwóch wariantach. Zamawiający wskazał w SIWZ, że realizacji podlega wariant I koncepcji stanowiącej załącznik nr (...).

W toku prowadzonego postępowania przetargowego ofertę zgłosiła (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G.. Wymieniona spółka, pomimo braku przejrzystości oraz jednoznaczności zapisów odnośnie przedmiotu zamówienia nie zwróciła się do zamawiającego o ich wyjaśnienie w trybie art. 38 ustawy Prawo zamówień publicznych.

(...) r. na teren kolejowego przejścia kolejowego w B. przybyli przedstawiciele firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. celem zapoznania się z infrastrukturą przejścia pod kątem, między innymi, zaprojektowania systemu monitoringu od stacji B. do granicy. Wymienieni nie zgłaszali żadnych uwag, ani zastrzeżeń.

W dniu (...)r., w wyniku rozstrzygnięcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego, Skarb Państwa Wojewoda (...) zawarł z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. umowę nr (...). (...) (...), na mocy której pozwana spółka zobowiązała się opracować za wynagrodzeniem ryczałtowym w wysokości (...)brutto do dnia (...)r. dokumentację projektową przebudowy (...) Przejścia G. w B., której zakres - zgodnie z wariantem I koncepcji stanowiącej załączniki nr (...)do specyfikacji istotnych warunków zamówienia - obejmował adaptację budynków przy ul. (...) i ul. (...) na potrzeby służb granicznych, lokalizację skanera RTG z bramkami radiometrycznymi, budowę garażu (...)stanowiskowego na terenie działki przy ul. (...), remont i rozbudowę windy - kładki zlokalizowanej nad torami do kontroli pociągów, drogi i chodniki, przyłącza wody i kanalizacji oraz przebudowę elementów związanych, przyłączy energetyczne oraz przebudowę elementów związanych, przyłączy do sieci teletechnicznych, przebudowę (...) i rozdzielni (...), oświetlenie i system monitoringu terenu, pogrodenie terenu inwestycji, program inwestycji zgodny z wymogami określonymi w § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa.

Z treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia wraz z mapą i opisem technicznym wynikało, że przedmiot zamówienia obejmował również budowę ogrodzenia o wysokości minimum 2,2 m na terenie od linii granicy polsko-rosyjskiej do przejazdu na ul. (...) w B., na którym miało zostać również wykonane oświetlenie oraz pełen monitoring. Obszar inwestycji określono na działki (...) obręb B..

W § 1 ust. 3 pkt. 2 umowy z dnia (...)r. przewidziano, że w skład dokumentacji projektowej mają wejść: projekt budowlany wraz z projektami wykonawczymi, opracowany na podstawie wariantu I koncepcji przebudowy (...) Przejścia G. w B. ze wszystkimi niezbędnymi uzgodnieniami oraz uzyskaniem w imieniu zamawiającego decyzji o pozwoleniu na budowę. Ponadto w § 5 ust. 2 umowy z dnia (...)r. wskazano na konieczność organizacji spotkań zamawiającego z wykonawcą raz w miesiącu, w siedzibie zamawiającego lub innym uzgodnionym miejscu, celem przedstawienia postępu prac oraz dokonania uzgodnień w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania przedmiotu umowy. Stosownie zaś do treści § 5 ust. 2 przedmiotowej umowy pozwana była obowiązana również do uzgodnienia ze służbami działającymi na Kolejowym Przejściu G. w B. kompletnej dokumentacji projektowej.

Wykonawca, na mocy umowy z dnia (...)r. zobowiązał się wykonać przedmiot umowy zgodnie z zasadami współczesnej wiedzy technicznej, obowiązującymi przepisami oraz obowiązującymi normami i normatywami.

Na wypadek niewykonywania lub nienależytego wykonywania umowy przez wykonawcę, zamawiający miał również prawo odstąpić od umowy za siedmiodniowym okresem wypowiedzenia, co nie zwalniało wykonawcy z zapłacenia kary umownej. Wykonawca nie ma natomiast prawa do wynagrodzenia za wykonany do dnia odstąpienia od umowy przedmiot umowy (§ 8 ust. 3 umowy).

/dowód: wydruk ogłoszenia numer: (...) – 2012 k. 20-29, u mowa z (...)r. k. 30-36; Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia wraz z mapą i opisem technicznym k. 54-82; zeznania M. C. k. 277v-278, pismo k. 171; zeznania P. T. k. 258-259, częściowo W. P. k. 278-279 /

W piśmie z dnia (...)r. Izba Celna, na zapytanie pozwanej, zwróciła się o uwzględnienie przy sporządzenia dokumentacji projektowej wymogów w odniesieniu do systemów teleinformatycznych oraz standardów dla obiektów budowlanych określonych Zarządzeniem nr 24/FR/2011 Ministra Finansów. Wskazane wytyczne zostały przesłane przez pozwaną powodowi do zapoznania się. Dodatkowo w dniu (...)r. pozwana zwróciła się do strony powodowej o wyjaśnienie, w związku z otrzymanymi od Izby Celnej wymogami, problematycznych kwestii w systemie łączności.

/dowód: pismo z 19.12.2012 r. k. 114-116, 183-184; pismo email z 29.01.2013 r. k. 117, rzuty k. 118-119; pismo z 08.01.2013 r. k. 131-132, pismo z 11.01.2013 r. k. 133-134; pismo z 08.05.2014 r. k. 180; pismo z 11.12.2012 r. k. 182/

Na podstawie wystawionej przez pozwaną, zgodnie z brzmieniem § 4 ust. 2 pkt 1 umowy z (...)r., faktury nr (...) z dnia (...)r. z tytułu opracowania dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B., powód uiszczył (...)r. wynagrodzenie częściowe w wysokości (...)zł. Wedle protokołu zdawczo-odbiorczego stan zaawansowania prac, w tym

rozbudowy i przebudowy budynku przy ul. (...) i ul. (...) w B., budowy budynku obsługi skanera, rozbudowy żywłki i ogrodzenia oraz oświetlenia i monitoringu wzdłuż torów od przejazdu na ul. (...) w B. do granicy państwa określono na 70%.

/bezsporne, dowód: faktura k. 46, 147; protokół zdawczo-odbiorczy k. 148-149/

W dniu (...)r. pozwana wystąpiła do Izby Celnej o uzgodnienie lokalizacji obiektu – skanera RTG wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Izba Celna przedstawiła w związku z powyższym (...)r. szczegółowe wytyczne w omawianym przedmiocie, w tym dotyczące zmian parametrów budynku obsługi skanera.

Pozwana uwzględniła uwagi odnośnie powiększenia powierzchni budynku na obsługę skanera, albowiem zmiana ta nie miała charakteru istotnego.

Pismami z dnia (...)r. i (...)r. (...) Oddział Straży Granicznej przedstawił, odpowiadając na zapytanie pozwanej z (...)r., wymagania w zakresie budowy ogrodzenia oraz oświetlenia i monitoringu wzdłuż torów kolejowych od przejazdu przy ul. (...) do granicy państwa, a nadto dróg pieszych. W dniu (...)r. pozwana wskazała, że propozycje Straży Granicznej nie przystają do postanowień umowy z dnia (...)r., albowiem nie zostały opisane w I-ym wariantcie koncepcji przebudowy (...) Przejścia G. w B..

O zgłaszanych przez Izbę Celną i Straż Graniczną zastrzeżeniach pozwana informowała powoda przesyłając mu korespondencję w tym przedmiocie.

/dowód: pismo z 18.01.2013 r. k. 120-121; pismo z 28.01.2013 r. k. 124-127; pismo z 15.02.2013 r. k. 128-130; pismo z 20.02.2013 r. k. 135, pisma z 15.02.2013 i n. k. 172-177, pisma z 18.01.2013 r. i n. k. 199-201, k. 204-208; zeznania A. P. k. 250-251/

Powód od (...)r. starał się nawiązać kontakt z pozwaną celem uzyskania informacji o zaawansowaniu prac i dokonaniu niezbędnych uzgodnień w tym zakresie. Pismem z dnia (...)r. zwrócił się do pozwanej z propozycją spotkania celem przedstawienia wykonanych prac oraz dokonania uzgodnień w zakresie niezbędnym do prawidłowego wykonania umowy.

/dowód: pismo z 05.03.2013 r. k. 37, notatka k. 48; zeznania I. M. k. 210, E. W. k. 210/

Pozwana w piśmie z dnia (...)r. wskazała powodowi, że z uwagi na przedstawione przez służby graniczne wymagania, które nie znajdują odzwierciedlenia w wariantcie I-szym koncepcji przebudowy (...) Przejścia G. w B., a których uwzględnienie konieczne jest do opracowywania dokumentacji projektowej, zasadne jest rozszerzenie zakresu przedmiotu umowy z dnia (...)r. na: poprowadzenie kabli światłowodowych, doprowadzenie sygnału wizyjnego z kamer wzdłuż torów kolejowych prowadzących od granicy państwa do ul. (...), zlokalizowanie urządzenia typu skaner numerów wagonów kolejowych, ogrodzenie torowiska od ul. (...) do granicy państwa oraz poprowadzenie dróg patrolowych wzdłuż torów. Ponadto wystąpiła o ustalenie wysokości wynagrodzenia na poziomie (...)zł.

Jednocześnie pozwana w dacie tej wstrzymała prace nad wykonaniem dokumentacji projektowej do czasu podpisania stosownego aneksu uwzględniającego zgłoszone przez nią wymogi.

/dowód: pismo z 06.03.2013 r. k. 41-42; pisma z dowodem doręczenia z k.136-139/

W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia (...)r. powód ponowił prośbę o spotkanie z pozwaną, na którym miały zostać omówione zgłaszane przez nią sporne zagadnienia. Jednocześnie wskazano, że przedstawione przez (...) sp. z o.o., a zgłaszane przez służby graniczne rozwiązania, mieszczą się w zakresie zleconych do wykonania prac projektowych w umowie z dnia (...) r.

/dowód: pismo z 07.03.2013 r. k. 38/

W piśmie z dnia (...)r., (...) Sp. z o.o. wskazała, że prace projektowe zostaną wznowione po uzyskaniu akceptacji zamawiającego dla zmian umowy w zakresie proponowanym przez pozwaną.

/dowód: pismo z 13.03.2013 r. k. 43, k. 140-141/

W odpowiedzi z dnia (...)r. powód ponownie zwrócił się z propozycją spotkania w celu ustalenia zakresu wykonanych prac oraz dokonania uzgodnień w zakresie niezbędnym do prawidłowego zrealizowania przedmiotu umowy, jak również omówienia zagadnień zgłoszonych przez pozwaną, a dotyczących przedmiotu umowy.

/dowód: pismo z 19.03.2013 r. k. 39/

W piśmie z dnia (...)r. strona pozwana wezwała stronę powodową, aby ta w terminie siedmiu dni doręczyła rysunek pt. (...) w skali 1:1000 obszar (...) wariant I-szy wraz z opisem oraz z dodatkowymi wytycznymi pod rygorem odstąpienia od umowy na podstawie art. 640 k.c.

/dowód: pismo z 20.03.2013 r. k. 142-143/

W dniu (...)r. strona powodowa ustosunkowując się do pisma pozwanej wskazała na postanowienia przedstawionej w ramach zamówienia publicznej dokumentacji, znajdującej się w posiadaniu pozwanej, obejmujące sporny zakres prac (stanowiących załącznik do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, Rysunku Pz-1 oraz Koncepcji P. (...) Przejścia G. w B. Opis Techniczny Projekt Zagospodarowania Terenu). Jednocześnie poinformowano o braku podstaw do odstąpienia od umowy przez pozwaną i wezwano ją do kontynuowania prac w celu terminowego wykonania umowy.

/dowód: pismo z 28.03.2013 r. k. 52-53/

W następstwie powyższego pozwana przedstawiła zakres prac na dzień ich wstrzymania, tj. (...)r., dalej utrzymując, że wstrzymanie prac nastąpiło z winy powoda. Ponownie wskazała, że bez uwzględnienia jej stanowiska dotyczącego modyfikacji umowy z dnia (...) r. brak jest podstaw do przeprowadzenia spotkania z powodem.

/dowód: pismo z 20.03.2013 r. k. 49-50, 51; 144/

W dniu (...)r. pozwana wysłała do powoda pismo informując o odstąpieniu od umowy z dnia (...)r. z winy zamawiającego w oparciu o art. 640 k.c. Jako powód swej decyzji wskazała brak współpracy ze strony powoda w zakresie dokonania - postulowanych w oparciu o wytyczne służb granicznych przekraczających zakres umowy – zmian w umowie.

/dowód: pismo z 03.04.2013 r. k. 44, 145-146/

W piśmie z dnia (...)r. powód ponownie zwrócił się do pozwanej o przekazanie informacji o wznowieniu prac projektowych związanych z realizacją umowy z dnia (...)r. oraz nadesłanie informacji o dalszym postępie prac, zarazem zastrzegając ostatecznie termin 7 dni na przedstawienie tych informacji.

/dowód: pismo z 03.04.2013 r. k. 91/

Pismem z dnia (...)r. powód odstąpił za 7-dniowym okresem wypowiedzenia od umowy z dnia (...)r. w oparciu o § 8 ust. 3 tejże umowy z uwagi na uchybienie przez pozwaną postanowieniom § 5 ust. 2 Umowy z dnia (...)r. oraz nieuzasadnione wstrzymanie przez nią prac projektowych. Powód wskazał nadto, że wykonane do dnia odstąpienia od umowy i przekazane mu prace projektowe nie posiadają wymaganych uzgodnień i pozwoleń, do których pozwana była zobowiązana w oparciu o postanowienia § 3 umowy. Odstępując od umowy powód wskazał zatem, że przekaze pozwanej uzyskaną dotychczas dokumentację projektową w terminie 7 dni od dnia zwrotu przez wymienioną na podany rachunek bankowy kwoty (...)zł z tytułu pobranego wynagrodzenia oraz wypłaty (...)zł z tytułu kar umownych. Przedmiotowe pismo zostało doręczone pozwanej w dniu (...)r.

Pismem z dnia (...) r. powód wysłał pozwanej dodatkowe wezwanie do zapłacenia kwoty (...)zł w terminie ostatecznym do dnia (...)r. (data doręczenia - (...)).

Pomimo odstąpienia przez powoda od umowy z dnia (...)r. i zaproponowania przez niego zwrotu dotychczas uzyskanej dokumentacji, pozwana nie dokonała zwrotu uzyskanego dotychczas świadczenia.

/dowód: pismo z 12.04.2013 r. k. 45, kserokopia doręczenia k. 88/

Pismem z dnia (...)r. pozwana przesłała powodowi opracowane do dnia(...)r. dokumenty z żądaniem uiszczenia za nie zapłaty w brakującej części, tj. (...)zł.

/dowód pismo k. 86-87/

Odpowiadając na powyższe pismo powód podtrzymał swe stanowisko wyrażone w piśmie z dnia (...)r.

/dowód: pismo z 07.05.2013 r. k. 89, dowód doręczenia k. 90/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, tj. zarówno w zakresie zgłoszonego żądania o zwrot uiszczonego przez powoda na rzecz pozwanej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. w dniu 31 grudnia 2012 r. wynagrodzenia w kwocie (...)zł na skutek odstąpienia od zawartej z nią w dniu 8(...)r. umowy o opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B., jak też odnośnie żądania zapłaty kwoty (...)zł tytułem kary umownej.

Pomiędzy stronami nie było sporu, co do przebiegu postępowania przetargowego, zawarcia umowy z dnia (...)r. oraz częściowego wykonania przez pozwaną tejże umowy, co wiązało się z zapłatą na jej rzecz w dniu (...)r. przez powoda wynagrodzenia w wysokości (...)zł. Natomiast meritum sporu dotyczyło kwestii, czy w ramach istniejącego stosunku umownego pozwana spółka była zobowiązana do zaprojektowania dokumentacji w zakresie poprowadzenia kabli światłowodowych, doprowadzenia sygnału wizyjnego z kamer wzdłuż torów kolejowych prowadzących od granicy państwa do ul. (...) w B., zlokalizowania urządzenia typu skaner numerów wagonów kolejowych, ogrodzenia torowiska od ul. (...) do granicy państwa oraz poprowadzenia dróg patrolowych wzdłuż torów. W konsekwencji, czy zaprzestanie przez pozwaną w dniu (...)r. prac nad przedmiotowym projektem, a zarazem negowanie potrzeby organizowania przez nią z powodem spotkań celem omówienia dyskusyjnych zagadnień, uprawniało Skarb Państwa – Wojewodę (...) - (...) do złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy połączonego z żądaniem zwrotu wypłaconego wynagrodzenia oraz naliczeniem kary umownej.

Podstawą dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych była zgromadzona w aktach dokumentacja – niekwestionowana przez żadną ze stron - jak też korespondujące z nią zeznania świadków i przedstawiciela strony pozwanej, które – nie negując ich miarodajności co do istoty - potwierdzały prezentowane przez powoda i pozwaną stanowiska procesowe.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do kwestii spornego przedmiotu zamówienia, należy zwrócić uwagę, że umowa z dnia(...)r. nie zawiera szczegółowych zapisów, co do przedmiotu dokumentacji projektowej, odwołując się w tym zakresie do warunków opisanych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (w skrócie SIWZ), w tym stanowiących jej integralną część załączników nr (...) koncepcji. Sposób redakcji postanowień umownych nie pozwala na uznanie, aby strony wprowadziły jakąkolwiek hierarchię przedmiotowych dokumentów. Żadnemu z nich nie można zatem przypisać charakteru priorytetowego. Oznacza to, że wszystkie wyżej wymienione dokumenty stanowią podstawę wyznaczenia granic obowiązków Wykonawcy wynikających z realizacji umowy o dzieło, polegającej na opracowaniu dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B..

Z analizy dokumentacji załączonej do akt sprawy wynika, że zawarte w niej zapisy dotyczące przedmiotu zamówienia charakteryzuje duży stopień ogólności i brak precyzji, w tym wskazania dokładnych parametrów. W ich świetle nie ulega jednak wątpliwości – wbrew odmiennemu stanowisku pozwanej, w tym W. P. – że zgodnie z § 1 ust. 2 i 3 umowy z dnia(...)r. oraz uzupełniającym je postanowieniem SIWZ oraz wariantu I koncepcji, Wykonawca został

zobowiązany do opracowania dokumentacji przebudowy (...) Przejścia G. w B., w tym, między innymi, wykonania projektów budowlanych: budynku wielofunkcyjnego na potrzeby służb granicznych, budynku do obsługi skanera, dróg i chodników, infrastruktury telekomunikacyjnej oraz sieci światłowodowej i miedzianej, przyłącza do sieci teletechnicznych oraz systemu monitoringu wizyjnego C. i pogrozdzenia terenu inwestycji, który miał obejmować działki (...) obręb B.. Przy czym uściślono, że ogrodzenie ma mieć minimum 2,2 m wysokości na terenie od linii granicy polsko-rosyjskiej do przejazdu na ul. (...) w B., na którym miało zostać również wykonane oświetlenie oraz pełen monitoring (rozdział 3 punkt 6 SIWZ, punkt 5 ust 2 koncepcji przebudowy).

Powyższe potwierdził również P. T., który przyznał przed Sądem, że na przełomie (...)r. udał się z polecenia pozwanej z zespołem pracowników do B., gdzie dokonali w obecności funkcjonariuszy straży granicznej wizji lokalnej na odcinku od stacji kolejowej do przejścia granicznego pozyskując dokumentację fotograficzną i architektoniczną wymaganą do opracowania, między innymi, projektu systemu monitoringu. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę, że wymieniony wprowadził negował, aby przedmiotem zainteresowania był obszar nieobjęty wariantem I koncepcji – wielkości około 500 metrów oddzielający stację kolejową w B. od przejścia granicznego – tym niemniej powyższe nie zasługuje na podzielenie. Stoi bowiem w opozycji do jego zeznań, w których wskazywał, że przedmiotem zainteresowania był cały 4-kilometrowy odcinek terenu od stacji B. do granicy. Okoliczność ta – biorąc pod uwagę czas czynienia spostrzeżeń, tj. przed zawarciem umowy z dnia (...)r. - winna zatem wzbudzić określone zastrzeżenia pozwanej odnośnie niespójności zapisów SIWZ oraz wariantu I koncepcji i skutkować podjęciem stosownych działań w celu ich wyjaśnienia. Odstąpienie od podjęcia stosownych kroków w tym kierunku należy traktować jako akceptację ze strony pozwanej dla treści SIWZ i wynikających z niej ogólnych postanowień. Tym bardziej, że SIWZ stanowiło pewne ramy, w oparciu o które Wykonawca winien sporządzić konkretne i szczegółowe projekty budowlane. Zapatrywanie to zyskuje także potwierdzenie w zeznaniach A. P., która podała, że na skutek zgłoszenia przez Izbę Celną dodatkowych wymogów parametrów budynku służącego do obsługi skanera, zaakceptowano powiększenie jego wymiarów zgodnie z wnioskiem.

W kontekście powyższego Sąd podziela argumentację powoda, zgodnie z którą ogólny charakter zapisów SIWZ oraz wariantu I koncepcji, nie skutkowało koniecznością automatycznego rozszerzenia przedmiotu zamówienia. Celem sporządzenia tego dokumentu było bowiem dokładne zakreślenie założeń prac, których wykonanie zlecono pozwanej. Podsumowując, nie ulega wątpliwości, że postanowienia SIWZ wraz z wariantem I koncepcji cechuje pewien stopień uogólnienia mogący skutkować rozbieżnościami, co do konkretnych rozwiązań. Mimo powyższego pozwana, będąca profesjonalistą w branży projektowej - jaki to wymóg nakładał na nią również pkt 5 ppkt 1b SIWZ - nie podjęła decyzji o zwróceniu się do zamawiającego – ogłaszającego przetarg o wyjaśnienie treści SIWZ w trybie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 19, poz. 177 ze zm.). W okolicznościach sprawy pozwana miała nie tylko uprawnienie, lecz także obowiązek zwrócenia się do zamawiającego o wyjaśnienie SIWZ w kontekście występującej w jej treści niejasności i rozbieżności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2014 r., IV CSK 616/13, Biuletyn SN 2014/9/8-9). Źródłem istnienia takiego obowiązku wykonawcy jest zresztą nie tylko treść przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych, lecz także art. 354 k.c., który nakazuje dłużnikowi wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a także ustalonym zwyczajom, jeśli dla danych stosunków występują. Z powyższego wynika zatem, że w razie wystąpienia wątpliwości, co do treści zobowiązania, dłużnik powinien zwrócić się do wierzyciela o ich wyjaśnienie. Przepis art. 354 § 2 k.c. przewiduje bowiem współdziałanie wierzyciela z dłużnikiem. Strony umowy powinny zatem dążyć do jej wykonania zgodnego z wzajemnymi ustaleniami. Sąd Najwyższy w wyżej przytoczonym wyroku podkreślił, że pomimo braku w kodeksie cywilnym tak szczegółowych regulacji jak w prawie zamówień publicznych, to przepis art. 354 k.c. wyraża intencję takiego dookreślenia przez strony treści umowy, jeśli nie jest dla nich dostatecznie jasna, żeby umowę tę można było wykonać, co ma istotne znaczenie zwłaszcza w umowach dotyczących wytworzenia dzieła.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd miał więc na względzie okoliczność, że za ogólny charakter postanowień dokumentacji przetargowej odpowiedzialność ponosi strona powodowa (por. art. 29 i art. 30 wspomnianej ustawy). Jednak poprzez stworzenie instytucji określonej w art. 38 ustawy – Prawo zamówień publicznych, ustawodawca

de facto przerzucił na wykonawcę odpowiedzialność za nieprecyzyjne sformułowanie SIWZ. Nie można bowiem zapominać o roli, jaką pełnią strony umowy o dzieło, także przy uwzględnieniu celu społeczno-gospodarczego zawartej umowy, w szczególności gdy wykonawcą projektu jest profesjonalista zawodowo trudniący się świadczeniem usług w danej dziedzinie (por. wyżej wskazane orzeczenie Sądu Najwyższego).

Pomijając kwestię niezbyt precyzyjnego charakteru dokumentacji stanowiącej podstawę określenia przedmiotu zamówienia, pozwana powinna zwrócić się do powoda z prośbą o wyjaśnienie postanowień SIWZ i jej załącznika wariantu I koncepcji także z uwagi na cel inwestycji i zapis o konieczności dokonania niezbędnych uzgodnień ze służbami działającymi na Kolejowym Przejściu G. w B.. Nie ulega bowiem wątpliwości, że pozwana, jako profesjonalista miała świadomość tego, że jej założeniem było całościowe opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B.. Przyjęcie odmiennej interpretacji dokumentacji pozostawałoby w sprzeczności ze społeczno - gospodarczym celem umowy i z zasadami doświadczenia życiowego. Tym bardziej, że trudno sobie wyobrazić zlecenie Wykonawcy opracowania projektów na danym terenie z pominięciem wskazanego 500 – metrowego odcinka dzielącego budynek zajmowane przez poszczególne służby.

Biorąc powyższe pod uwagę należało dojść do wniosku, że przygotowując dokumentację ofertową pozwana powinna była zwrócić się do strony powodowej z żądaniem wyjaśnienia treści SIWZ, gdyż obowiązek taki wynika z art. 38 omawianej ustawy w zw. z art. 354 § 2 k.c. Zaniechanie powyższego może być natomiast podstawą zarzucenia Wykonawcy niedochowania należytej staranności wymaganej od przedsiębiorcy, o której mowa w art. 355 § 2 k.c.

Na wyżej dokonaną ocenę nie może mieć wpływu okoliczność podnoszona przez świadków - pracowników (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., wedle których rozbieżności, co do treści SIWZ podjęto dopiero na skutek zgłoszenia przez Izbę Celną w O. i (...) Oddział Straży Granicznej konkretnych wytycznych. Zwrócić wszak trzeba uwagę, że powód, jako profesjonalista zajmujący się świadczeniem usług projektowych winien dokonać wszechstronnej i całościowej analizy dokumentacji dotyczącej spornej inwestycji, co z całą pewnością skutkowało by zrodzeniem się takowych wątpliwości i potrzebą ich wyjaśnienia, bądź doprecyzowania. Skoro bowiem dokumentacja, która stanowiła jedną z podstaw określenia zakresu prac projektowych i właściwie była najistotniejszym dokumentem przy realizacji zadania, cechowała się dużą dozą ogólności, to oczywistym jest, że powinny one podlegać uściśleniu w drodze wzajemnych uzgodnień jeszcze przed podjęciem prac.

W przedmiotowej sprawie dziwić może nadto okoliczność, że do (...)r., kiedy to została wystawiona przez pozwaną faktura z tytułu opracowania dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B. na kwotę (...), (którą powód uścił (...)r.), (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. nie miała żadnych wątpliwości odnośnie zakresu i sposobu wykonania prac wynikających z umowy z dnia 8 listopada 2012 r. Co więcej, w protokole zdawczo-odbiorczym określiła stan zaawansowania prac – pomimo, że nie dysponowała jeszcze wówczas pełnym stanowiskiem służb granicznych - w tym rozbudowy i przebudowy budynku przy ul. (...) i ul. (...) w B., budowy budynku obsługi skanera, rozbudowy zwyżki i ogrodzenia oraz oświetlenia i monitoringu wzdłuż torów od przejazdu na ul. (...) w B. do granicy państwa, na 70%.

Ponadto zwrócić wypada uwagę na postawę strony pozwanej po uzyskaniu stosownych wytycznych od Izby Celnej w O. i (...) Oddziału Straży Granicznej. Mianowicie wymieniona nie tyle podjęła starania o wyjaśnienie rysujących się na ich tle rozbieżności odnośnie sposobu realizacji projektu ze stroną powodową, ale wystąpiła z żądaniem dokonania zmian – niepoddających się negocjacom - w umowie z dnia (...)r., w tym zwiększenia kwoty należnego jej wynagrodzenia. Jednocześnie, nie czekając na odpowiedź strony przeciwnej, wstrzymała dalsze prace nad projektem. Istotne natomiast jest, że powód wielokrotnie, w tym w pismach z dnia (...)r., wnosił bezskutecznie o zorganizowanie w trybie § 5 pkt 2 umowy z dnia (...) r. spotkania – który to obowiązek notabene ciążył na pozwanej - na którym podjęte zostałyby rozmowy mające na celu sfinalizowanie zadania.

Odnosząc się w tym miejscu do zgłoszonego przez pozwaną w piśmie z dnia (...)r. żądania zwiększenia wynagrodzenia stwierdzić trzeba, że poprzez odstąpienie od podjęcia przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. działań w oparciu o art. 38 ustawy – Prawo zamówień publicznych, przejęła ona na siebie ryzyko, iż określone umową z dnia (...)r. wynagrodzenie ryczałtowe (§ 4 pkt 1) obejmuje wszystkie koszty związane z realizacją prac objętych dokumentacją. Raz jeszcze

podkreślić wypada, że pozwana przyjęła na siebie obowiązek dokładnego rozpoznania sprawy, a w przypadku błędnego zrozumienia dokumentacji dotyczącej realizacji zadania, zaakceptowała wysokość wynagrodzenia ryczałtowego. Potwierdzeniem powyższego jest także treść SIWZ, w której zastrzeżono, że cena oferty musi uwzględniać koszty wszelkich czynności objętych zakresem zamówienia wynikających ze specyfikacji (rozd. 12). Przede wszystkim jednak zaznaczyć należy, że jeżeli strony umówiły się na wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiarów i kosztów prac (art. 632 § 1 k.c.), a tym bardziej w sytuacji, w której błędnie odczytał zakres zleconych mu prac. Uzgodniony w umowie ryczałt należy się bowiem za cały, zarówno znany, jak i nieznaną dokładnie od początku przedmiot zamówienia. Jeśli zatem okazałoby się, że dla prawidłowego wykonania umowy zachodziła konieczność świadczenia prac w większym zakresie, to wykonawca nie może domagać się z tego powodu dodatkowego wynagrodzenia, poza wyjątkami wskazanymi w art. 632 § 2 k.c. Z powyższych względów nie sposób podzielić poglądu strony pozwanej wyrażonego jeszcze w czasie trwania stosunku zobowiązaniowego, że byłaby ona skłonna do realizacji prac projektowych zgodnie z założeniami przedstawionymi przez służby graniczne, pod warunkiem zapłaty dodatkowego wynagrodzenia.

Reasumując, pozwana nie wykazała – a to na niej jako stronie wywodzącej z danej okoliczności skutki prawne, ciążył ten obowiązek – aby sporny zakres prac nie został ujęty w dokumentacji dotyczącej udzielonego przez powoda zamówienia publicznego i aby nie miała, ani nie mogła mieć, o nim wiedzy w dacie zawarcia umowy z dnia (...)r. Z tego też względu podzielić należało zapatrywanie strony powodowej, że odstąpienie przez pozwaną od umowy z dnia (...)r. na podstawie art. 640 k.c. nie miało oparcia w obiektywnych przesłankach, a zatem było bezskuteczne. Ocena ta jest tym bardziej zasadna, jeśli weźmie się pod uwagę, że zgodnie z treścią art. 640 k.c. odstępujący od umowy o dzieło winien zwrócić drugiej stronie wszystko to, co od niej otrzymał. Strona pozwana po poinformowaniu powoda w piśmie z dnia (...)r. o odstąpieniu od przedmiotowej umowy zaniechała natomiast wywiązania się ze zwrotu uzyskanego w toku realizacji tej umowy uzyskanego w części wynagrodzenia, tj. w kwocie (...)zł.

W tej sytuacji rozważyć należało, czy strona powodowa uprawniona była w piśmie z dnia (...)r. do odstąpienia od umowy z dnia (...)r. z winy pozwanej. Podkreślenia wymaga, że powód skorzystał z prawa do odstąpienia od przedmiotowej umowy w oparciu o § 8 ust. 3 tejże umowy, zgodnie z którym w razie niewykonywania, bądź nienależytego wykonywania umowy przez Wykonawcę, Zamawiający ma prawo odstąpić od umowy za 7-dniowym wypowiedzeniem, co nie zwalnia Wykonawcy z zapłacenia kary umownej. Wykonawca nie ma również prawa do wynagrodzenia za wykonany do dnia odstąpienia od umowy przedmiot umowy.

W tym miejscu zgodzić wypada się z pozwaną, że zapis ten nie precyzuje terminu, do którego odstąpienie od umowy mogło zostać skutecznie dokonane. Nie prowadzi to jednak do nieważności umowy w omawianej części. W kwestiach nieuregulowanych umową mają bowiem zastosowanie, co przewiduje również § 15 umowy z dnia (...)r. – przepisy Kodeksu cywilnego. Skoro więc strony umowy nie wskazały terminu odstąpienia od umowy, zastosowanie znajdzie w omawianym przypadku art. 635 k.c., zgodnie z treścią którego, jeżeli przyjmujący zamówienie (wykonawca) opóźnia się z rozpoczęciem lub wykończeniem dzieła tak dalece, że nie jest prawdopodobne, żeby zdołał je ukończyć w czasie umówionym, zamawiający (inwestor) może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła. W sprawie nie budzi zaś wątpliwości, że pozwana miała możliwość zapoznać się z treścią oświadczenia o odstąpieniu od umowy jeszcze przed upływem terminu do wykonania dzieła, tj. (...)r.

Ponadto, z treści § 8 ust. 3 umowy z dnia (...)r. wynika, że nie są istotne przyczyny, dla których Wykonawca nie realizuje zleconych mu prac. Oznacza to, że możliwe było skorzystanie przez Zamawiającego z uprawnienia do odstąpienia od umowy nawet wtedy, gdy Wykonawca nie był w zwłoce, czyli kwalifikowanej postaci opóźnienia. W rezultacie, na tle tego postanowienia umownego przyjmując należy, że nie były istotne przyczyny, dla których wykonawca opóźnia się ze świadczeniem robót, co oznacza, że możliwe było skorzystanie przez Zamawiającego z uprawnienia do odstąpienia od umowy nawet wtedy, gdy wykonawca nie popadł w zwłokę.

Co więcej, w omawianym przypadku nie mamy do czynienia z sytuacją, kiedy to brak współpracy ze strony Zamawiającego spowodował, że Wykonawca nie był w stanie realizować umowy. W realiach niniejszej sprawy brak

jest bowiem podstaw do przyjęcia, że zaprzestanie przez pozwaną w dniu (...)r. prac projektowych stanowiło wynik zawinionego zachowania strony powodowej. Pozwana – co przedstawiono w rozważaniach powyżej - nie zrealizowała umowy w całości z przyczyn leżących po jej stronie. Nie tylko bowiem nie zapoznała się wnikliwie z dokumentacją stanowiącą podstawę umowy z dnia (...)r., ale również nie dążyła do wyjaśnienia rozbieżności zaistniałych na tle interpretacji jej zapisów w toku realizacji prac projektowych, a w dniu 6 marca 2013 r. zaprzestała jakichkolwiek działań mających na celu ich wykonanie. Nie można mieć tym samym żadnych wątpliwości, że nie miała ona woli wywiązania się z zobowiązania do dnia (...)r. Powyższego dowodzi wprost treść jej pism z (...)r., w których to wyrażała brak podstaw do kontynuacji prac.

Nie sposób nadto przyjąć, aby częściowe wykonanie umowy stało na przeszkodzie odstąpieniu przez powoda od umowy z dnia (...)r. Zamawiający zlecił Wykonawcy opracowanie kompletnego projektu budowlanego zgodnie z obowiązującymi przepisami, współczesną wiedzą techniczną oraz normami. Wykonawca nie sprostął powyższemu. Nie przedstawił bowiem, między innymi, niezbędnych na gruncie § 3 pkt 2 umowy z dnia (...)r. uzgodnień, warunków i decyzji administracyjnych, w tym nie wystąpił w imieniu zamawiającego do właściwego organu o wydanie i uzyskanie decyzji pozwolenia na budowę. Zwrócona zaś Zamawiającemu dokumentacja w postaci fragmentarycznej nie pozwalała w ocenie powoda na jej wykorzystanie w dalszych pracach. Pozwana nie udowodniła natomiast, aby dokumentację tę powód mógł wykorzystać zgodnie z pierwotnymi założeniami.

W tym świetle nie budzi wątpliwości, że powód był uprawniony do złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy na mocy § 8 ust. 3 tejże umowy. W tej natomiast sytuacji, nie tylko wedle treści przedmiotowej umowy, ale również na podstawie art. 494 k.c., powód miał prawo wystąpić do pozwanej o zwrot świadczeń, które uzyskała dotychczas w wyniku realizacji dzieła, tj. częściowego wynagrodzenia w kwocie (...)zł. Słusznie również w tych okolicznościach została naliczona przez powoda kara umowna w oparciu o § 8 pkt 1 ppkt 1 umowy z dnia (...)r. Przesłanką jej naliczenia było zaistnienie okoliczności odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy, bez konieczności ustalania zawinienia w wystąpieniu takich przyczyn. Powyższe znajduje oparcie w art. 483 § 1 k.c., stosownie do treści którego, można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Przepis art. 484 § 1 k.c. wskazuje natomiast, że w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Co więcej, Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 6 listopada 2003r. (sygn. akt III CZP 61/2003, LexPolonica nr 364473, OSNC 2004, nr 5, poz. 69), mającej moc zasady prawnej, rozstrzygnął, że zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody. Tak więc okoliczność, że wierzyciel nie poniósł szkody z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, nie pozbawia go prawa dochodzenia kary umownej od dłużnika.

Jakkolwiek celem kary umownej jest naprawienie szkody, to jednak przepisy art. 483 k.c. i 484 k.c. przyznają wierzycielowi karę umowną w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania w zastrzeżonej na tę okoliczność wysokości, niezależnie od wysokości szkody poniesionej przez wierzyciela. Kara umowna stanowi jedną z umownych sankcji kontraktowych aktualizujących się w związku z naruszeniem przyjętego przez dłużnika zobowiązania o uproszczonym sposobie jej zastosowania. Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pozostaje bez związku z faktem powstania szkody, jak też i jej wysokości. Strony, zastrzegając karę umowną, uniezależniają się od konieczności toczenia przed sądem sporu o wysokość i zapłatę odszkodowania. Eliminują tym samym niepewność, jaka zawsze towarzyszy procesowi przed sądem, z uwagi na zbędne wykazywanie szkody czy jej wysokości. Można zatem uznać, iż zastrzeżenie kary umownej zdecydowanie ułatwia i upraszcza dochodzenie odszkodowania przez wierzyciela. Wierzyciel dla realizacji przysługującego mu roszczenia o zapłatę kary umownej musi wykazać tylko istnienie i treść zobowiązania łączącego go z dłużnikiem oraz fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, w związku z którym zastrzeżono karę umowną.

Niemniej jednak, zgodnie z art. 484 § 2 k.c., dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane. To samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. Jednym z podstawowych kryteriów, w oparciu o które dokonuje się oceny wysokości kary umownej, celem stwierdzenia, czy

nie jest ona rażąco wygórowana, jest stosunek pomiędzy wartością kary umownej a wartością całego zobowiązania głównego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2006 r., sygn. akt V CSK 34/06, LEX nr 195426). Przyjmuje się również, że o tym, czy w danym wypadku można mówić o karze umownej rażąco wygórowanej decyduje przede wszystkim stosunek, w jakim do siebie pozostają dochodzona kara umowna i spełnione z opóźnieniem (lub niespełnione) świadczenie dłużnika. Wówczas gdy kara umowna równa się bądź jest zbliżona do wysokości wykonanego z opóźnieniem zobowiązania, w związku z którym ją zastrzeżono, można ją uważać za rażąco wygórowaną w rozumieniu art. 484 § 2 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1980r., sygn. akt I CR 229/80, OSNCP 1980, nr 12, poz. 243; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2008r., sygn. akt V ACa 483/08, LEX nr 491137, Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach i Sądów Okręgowych 2009, nr 1, poz. 5, s. 27). Wśród kryteriów dla obniżenia kary umownej najczęściej wymienia się też takie okoliczności jak znaczny stopień wykonania zobowiązania, a nadto znikomość bądź brak szkody po stronie uprawnionego do zapłaty na jego rzecz kary (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 1988r., sygn. IV CR 58/88, wyrok z dnia 20 maja 1980r., sygn. akt I CR 229/80, OSNCP 1980/12 poz. 243, czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 1998r., sygn. akt I CKN 802/97).

Przechodząc dalej, należało zastanowić się nad tym, czy istnieją przewidziane w art. 484 § 2 k.c. podstawy do zmiarkowania naliczonej powodowi kary umownej. Bezspornym jest bowiem, że powód naliczył karę umowną w wysokości 16.605,00 zł, mającej stanowić 10% wynagrodzenia brutto wskazanego w umowie ((...)zł). Natomiast przyczyną złożenia przez powoda omawianego oświadczenia woli był brak realizacji umowy przez pozwaną w zakresie dotyczącym przedstawienia kompleksowej dokumentacji projektowej przebudowy (...) Przejścia G. w B.. W tej sytuacji uznać należało, że naliczona przez powoda kara umowna nie miała charakteru rażąco wygórowanego. Przy rozważaniu zasadności miarkowania kary umownej, Sąd wziął pod uwagę także okoliczność, że pozwana, wedle protokołu zbiorczo-oddawczego miała zrealizować łączący strony stosunek zobowiązaniowy w 70%. Tym niemniej nie zmienia to okoliczności, że powód był zainteresowany w pozyskaniu całej niezbędnej dokumentacji, w tym pozwolenia na budowę. Przedstawione finalnie przez Wykonawcę dokumenty miały natomiast postać wyłącznie rozwiniętej koncepcji, w oparciu o którą nie można było podjąć działań wykonawczych. Istotne jest przy tym, że to Zamawiający, przy biernej postawie Wykonawcy, podejmował liczne działania mające na celu sfinalizowanie umowy. Ponadto nie można zapominać, że strona pozwana działając jako przedsiębiorca, podpisała umowę i zgodziła się na wszystkie jej warunki, w tym na przedmiot umowy wynikający z różnej dokumentacji (nie tylko z SIWZ) oraz na wysokość kary umownej z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn powstałych po jej stronie. Biorąc zatem pod uwagę wszystkie wyżej wskazane okoliczności sprawy, Sąd doszedł do przekonania, że kara umowna została naliczona w odpowiedniej wysokości.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 635 k.c., art. 483 § 1 k.c., art. 484 k.c. i wyżej wskazanych przepisów umowy, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 124.537,50 zł (punkt I wyroku).

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., zasądzając odsetki od daty płatności wskazanej w wezwaniu pozwanej do zapłaty kwoty 124.537,50 zł z tytułu niewykonania umowy z dnia(...)r. (k. 89).

Z uwagi na fakt, iż żądania pozwu zostały uwzględnione w całości, Sąd orzekł o kosztach procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, tj. na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zasądził od pozwanego – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. na rzecz powoda – Skarbu Państwa Wojewody (...) kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą przypadają koszty zastępstwa procesowego (punkt II wyroku).

O kosztach sądowych, tj. wydatkach w sprawie tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa, Sąd orzekł na podstawie art. 113 w zw. z art. 94 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazując ściąganie od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Olsztynie) kwoty 6.227 zł (punkt III wyroku).